

Yliaistillinen maailma.

Kuten arvata sopii, ei materialistisella taholla ole maltettu olla oikeutettua harmia ilmituomatta, kun toden teolla olemme ruvenneet »Omassatunnossa« pohtimaan semmoisia pimeitä pimeämpiä asioita kuin aaveita, näkyjä, kummituksia, unia j. n. e.! Niinpä meille on huomautettu, että »Kansan Lehdessä« on arvosteltu erästä meidän lehtemme artikkelia – ja arvosteltu sillä vanhalla tutulla tavalla, joka on ominainen ihmisille, jotka – niinkuin eräs suuri ajattelija on sanonut – rakastavat omaa katsantokantaansa enemmän kuin totuutta.

»Kansan Lehden« kirjoituksen nimenä on *Mistä johtuvat aaveet?* ja kirjoitus alkaa seuraavilla sanoilla:

»Teosofisessa aikakauslehdessä »Omatunto« julaistaan seuraava, paksuakin paksumpi kirjeenvaihto.«

Sitten seuraa kokonaisuudessaan »Omantunnon« 3 numerossa (siv. 54) ollut kirjeenvaihto, jossa toimitus vastaten A. H. K:n kysymykseen selittää, että »aaveet«, näyt ja senkaltaiset ilmiöt ovat kaikki astralisia ilmiöitä« ja samalla huomauttaen, kuinka »lyhyessä vastauksessa on mahdotonta tehdä tarkemmin selkoa näistä psyykkisen tutkimuksen alalle kuuluvista seikoista«, kehottaa kysyjää lukemaan neljä suomenkielellä ilmestynyttä teosta.

Painettuaan tällä tavalla palstoihinsa jotakuinkin vähäpätöisen »Omantunnon« kirjoituksen »Kansan Lehti« lopettaa seuraavalla arvelulla:

»Eiköhän mokomain kirjeitten vaihtaminen julkisuudessa ole mitä järjettömintä painomusteen tuhlaamista.«

Näin kuuluu »Kansan Lehden« lyhyt tuomio, ja siihen ovat otaksuttavasti yhtyneet kaikki lehden materialistimielisistä lukijat, »vapaa-ajattelijat« ja kansan sivistyttäjät. Ehkä kuitenkin joku lukija on tullut ajatelleeksi tähänkin tapaan: »mutta jos todella on ihmisiä, jotka uskaltavat puolustaa ja väittävät ymmärtävänsä tuommoista vanhaa taikauskoa, niin, niin . . .?«

»Siinä taikauskossa epäilemättä on jotakin perää«, lisäämme me, auttaen tuon lukijan ajatuksen oikealle tolalle. Sillä tämä on meidän järkähtämätön kantamme.

Meidän mielestämme ei ole ollenkaan »painomusteen tuhlaamista«, kun julkisuudessa kirjoitetaan tämänkaltaisista asioista. Eivätkö herrat materialistit tiedä, että totuus astuu näkyviin vasta silloin, kun sitä etsitään ja tutkitaan? Jos ihmiskunnan opastajat vain huutavat: älkää uskoko kummituksia ja aaveita, näkyjä ja loitsuja, sillä ei niitä ole! niin emme pääse askeltakaan lähemmäksi totuutta. Kansan syvissä riveissä uskotaan yhtäkaikki itsepintaisesti, sillä kansa ei voi kieltää kokemustaan. Katsokaa ympärillenne, te kieltäjät, ja huomatkaa, että teidän mahtipontiset ja jyrkät kieltolauseenne eivät mitään ole vaikuttaneet! Onko taikausko kadonnut kansasta? Ei suinkaan. Yhtä mittaa saatte lehdissänne valittaa, että »yhä vielä on pimeys suuri!«

Niin, pimeys on suuri, mutta kenen puolella se pimeys on? Niidenkö puolella, jotka eivät tahdo eivätkä voi kieltää omia kokemuksiaan, – vai niidenkö puolella, jotka eivät itse tahdo eivätkä antaisi muidenkaan vapaasti tutkia kansan omia kokemuksia?

Kieltämisellä emme voita muuta kuin että todellinen taikausko, todellinen tietämättömyys ja ymmärtämättömyys rehottaa yhä enenevällä voimalla. Mutta jos viisaasti ja vapaasti ja totuutta etsien tutkimme niitäkin asioita, jotka kokemattoman ja vähätietoisien silmissä näyttävät järjettömiltä ja yliluonnollisilta, silloin on toivoa, että tiedon ja totuuden valo pääsee paistamaan näihinkin ihmissielun salaperäisiin maailmoihin.

Seuraavat merkille pantavat sanat kirjoita meille filos. kand. M. Stark Pirkkalasta:

»Kansan lapsena ja kansan keskuudessa eläneenä jo lähes 50:teen ikävuoteeni asti olen monessa suhteessa kansan katsantotapaan ikään kuin kiinni kytkeytynyt, en ole voinut ehkä tahtonutkaan siitä aivan vieraantua. Varsinkin mitä tulee tuohon n.s. kansan »vanhaan taikauskoon« s. o. uskoon salaperäisien voimien, kykyjen ja tapahtumain todellisuudesta, en ole voinut silmiäni ummistaa sille tosiasialle, että kaikesta viisastelemisesta ja ilvehtimisestä huolimatta lähes joka päivä tapahtuu sellaista, jota emme pysty nykyisin tunnettujen luonnonlakien mukaan selittämään. Syynä siihen, ettei

nykyaikamme tällaisia asioita tunne, on siinä, ettei se tahdo niitä tuntea eikä tunnustaa. Se kohtelee ivalla ja ylenkatseella jokaista, joka rohkenee sanankin virkata siihen suuntaan, että usko tuollaisiin yliaistillisiin asioihin ei ole pelkkää halveksittavaa taikauskoa.»

Sillä tavalla puhuu totuutta etsivä mies. Ja hra Stark jatkaa, selittäen syyn, miksi hän omasta puolestaan rupesi katselemaan yliaistillisiä asioita vakavalta kannalta:

»Mitä itseeni tulee, heräsin näitä asioita erityisesti ajattelemaan ja miettimään Ylöjärven kuuluisien kummittelemisien jälkeen (v. 1885). Näitäkin sanomalehdet ja ajattelemattomat ihmiset aluksi kilvan pilkkasivat, mutta lopuksi oli kuitenkin kaikki rikkiviisus mykkänä alastoman totuuden edessä.»

Näistä Ylöjärven kummittelemisista tuli nim. oikeudenkäynti, joten asia virallisesti tutkittiin. Oikeuden päätöksistä, todistajain kertomuksista, y. m. asiakirjoista tekee selkoa pieni kirjanen, joka B. E. Martinin kirjakaupan kustannuksella on painettu Tampereella v. 1891. Ehkä toisten olemme tilaisuudessa julkaisemaan lehdessämme otteita yllämainituista asiakirjoista, tällä kertaa tyydyimme seuraavaan lyhyeen, hra Starkin tekemään kertomukseen asiasta:

»Ylöjärven kuuluisat kummittelemiset tammikuulla 1885 herättivät aikoinaan suurta huomiota, niistä kerrottiin yleisesti sanomalehdissäkin. Näiden merkillisten kummittelemisien temmellyspaikka oli yksinäinen suutari Martinin mökki Keijärven kylässä Ylöjärven pitäjässä. Mökin asukkaina olivat ijäkäs suutari Martin, hänen vaimonsa ja näiden hoidossa oleva tylsämielinen tyttölapsi. Kummitteleminen alkoi siten, että eräänä iltana tuvan ovi itsestään tempautui auki. Tuo kummitteleva näkymätön olento silloin teki sisääntulonsa. Sitte alkoi varsinainen kummitteleminen, joka pääasiallisesti oli esineitten liikahtelemisia ja paiskomisia ilman näkyvää toimeenpanijaa. Tällaista temmellystä kesti kaksi viikkoa ja ainoastaan pimeän aikana, päiväaikaan ei koskaan. Tuollaiset oudot ilmiöt houkuttelivat pian mökkiin uteliaita katsojia, niiden joukossa räyhääviä humalaisiakin. Mielipiteet itse kummittelemisesta olivat eriäviä. Toiset uskoivat niissä nähneensä yliluonnollisia ilmiöitä, toiset taas taitavasti toimeenpantuja silmäkääntäjätemppejuja. Nostettiin huhuja, että noiden silmäkääntäjätemppejujen varjossa harjoitettiin tuottavaa salakapakoimista. Asiasta tuli oikeudellinen tutkinto, jossa kuulusteltiin muistaakseni toistakymmentä todistajaa. Mitään salakapakoimista eivät tutkimuksen tulokset ilmituoneet, mutta sen sijaan todistettiin kyllä paljonkin aivan selittämättömiä asioita. Niinpä oli esim. oikeudessa nähtävänä ukko Martinin kynäveitsi, jonka terä oli käännetty moneen äkkimutkaan ja näkyi siinä ikäänkuin tulen merkkiä. Todistettiin Martinin mökkiin ilmestyneen milloin kivi- milloin saviläjä ilman että nähtiin kenenkään niitä ulkoa kantavan. Todistettiin Martin vanhuksille tapahtuneen paljon vahinkoakin siten, että ruokatarvareita turmeltiin, kapineita y. m. särjettiin. Oli joskus esim. sekaisin sekoitettu ukon nuuskarasian ja akan kahvirasian sisällys. Pääasiana kuitenkin oli esineiden liikkumiset, joskus kiivaatkin, ilman että voitiin huomata kenenkään niitä toimeenpanevan. – Arvattavasti olivat nämät mediumistisia ilmiöitä, mutta kuka oli mediumi? Tuo tylsämielinen tyttökö?

On huomattava, että aina kun tuontapaisista kummittelemisista kuulee, on niissä aina jotakin yhtäläistä, sääntöperäistä. Pimeän aika, esineiden liikahtelemiset, yksinäinen paikka, ehkä vielä joku epänormaalin henkilö ja eriävät mielipiteet niiden luonteesta.»

Mitä nyt »Kansan Lehti« sanoo tämmöisestä tapahtumasta? Käykö sitä kieltäminen? Ei, sillä on todistettu oikeuden edessä, että niin todella tapahtui. Käykö sitä materialistisesti selittäminen? Tahtoisimmepa kuulla sen selityksen, sillä huomattaa herrat materialistit: on todistettu oikeuden edessä, ettei petosta tapahtunut.

P. E.